



Szociális és Munkaügyi Minisztérium

Kézikönyv

Telepeken, telepszerű lakókörnyezetben élők programja

2007

Készítette: Setét Jenő

A Kézikönyv a 2007. augusztus 17.-én meghirdetett „Telepeken, telepszerű lakókörnyezetben élők lakhatási, szociális és munkaerő-piaci integrációja” című programhoz kapcsolódik

Tartalomjegyzék

1. Telepek Magyarországon	4
2. Telep-felszámolási program 2005-től	6
3. A program célja	6
4. A program definíciói	7
4.1. Szegregáció	7
4.2. Integráció	7
4.3. Alacsony státuszú népesség	7
5. A lehetséges pályázók köre	7
5.1. Települési Önkormányzat	7
5.2. Civil Szervezet	7
6. Főpályázó, konzorcium, a konzorcium lehetséges tagjai	8
6.1. Főpályázó	8
6.2. A konzorcium lehetséges tagjai	8
6.3. Együttműködő partnerszervezetek	8
6.4. Partnerség	8
7. A program szereplői	8
7.1. A pályáztató	8
7.2. A mentor-koordinátor	9
7.3. A mentor	10
7.4. A pályázó/végrehajtó/végső kedvezményezett	10
7.5. Konzorciumi Tanács	11
7.6. A Munkacsoport	11
7.7. Cigány Kisebbségi Önkormányzat (CKÖ)	12
7.8. A szegregált környezetben élők képviselője	12
7.9. Projektvezető	12
7.10. Projekt asszisztens	13
7.11. Szociális munkás	13
7.12. Családi koordinátor	13
7.13. Műszaki ellenőr	14
7.14. Konzorciumi partnerek	14
7.15. Együttműködő partnerek/külső támogatók	14
7.15. Állami Foglalkoztatási Szolgálat (Munkaügyi Központ)	14
7.16. Szociális intézmények	15
7.17. Oktatási intézmények	15
7.18. Egészségügyi intézmények	16
7.19. OFA monitorok – szakértők	16
8. A program komponensei	16
8.1. Lakhatási integráció	16
8.2. Munkaerő-piaci integráció	20
8.3. Szociális integráció	21
8.4. Oktatási integráció	23
8.5. Közösségfejlesztés	23
9. Finanszírozási mechanizmus:	24
9.1. Közbeszerzés	25
9.2. Elkülönített bankszámla	25
10. A célcsoport	25
11. Pályázattal szembeni elvárások	26
12. A hatékony telep-felszámolással szemben támasztott elvárások	27

12.2. A szegregáció felszámolásához kapcsolódóan	27
12.3. A program megvalósításához kapcsolódóan	28
12.4. A fenntarthatósághoz kapcsolódóan	28
12.5. A stratégiai tervhez kapcsolódóan	28
12.6. Általánosságban	28
12.7. Várható konfliktusok, amelyek kezelésére a pályázónak fel kell készülni	29
12.8. Nem finanszírozható, nem támogatható elemek	29
13. Stratégiai dokumentumok	29
14. A pályáztatás menete	30
14.1. I. pályázati kör	31
14.1.1. „A” Komponens	32
14.1.2. Koncepció értékelésének szempontjai	32
14.1.3. Önkormányzati döntések	33
14.1.4. Civil szervezeti döntések	33
14.1.5. Mentorok	33
14.1.6. Döntés	33
14.1.7. Tréning-képzés	33
14.1.8. „B” Komponens	33
14.2. II. pályázati kör	34
14.2.1. A pályázó	34
14.2.2. Helyzetelemzés	34
14.2.3. A mentor által készített helyzetelemzés	35
14.2.4. Igényfelmérés	35
14.2.5. Projektkidolgozás- programelemek	36
14.2.6. Szakember és eszköz igény meghatározása	36
14.2.7. Megvalósítási, pénzügyi ütemtervek	36
14.2.8. Pályázat benyújtása	37
14.2.9. Döntés	37
15. Megvalósítás	38
15.1. Szerződés-kötés	38
15.2. Végrehajtás	38
15.3. Beszámolók	39
15.4. Dokumentumok	39
15.5. Összeférhetetlenség	39
16. Ajánlások	40
16.1. Az eddigi tapasztalatok alapján nem-kalkulált költségek, váratlan kiadások	40
16.2. Célcsoport-hoz tartozók	40
16.3. Kommunikáció	40
16.4. Újbeköltözők	41
16.5. Kimaradók	41
16.6. Igényfelmérés	42
16.7. Más településre költözés	42
16.8. Programból kilépés	42
16.9. Ütemezési problémák	42
16.10. Ingatlanárak emelkedése	43

1. Telepek Magyarországon

Ma Magyarországon megközelítőleg 100.000 ember él 500 -550 telepen, telepszerű lakókörnyezetben, amelyek jelentős számban kistelepusúak vagy azok közigazgatási határain kívül találhatóak. Az itt élőknek szembe kell nézniük az alapvető infrastruktúra hiányával, az alacsony iskolai végzettségből, a tartós munkanélküliségből, és az élet több területén megjelenő diszkriminációból fakadó kirekesztettséggel.

Magyarországon az egyik legnagyobb létszámú hátrányos helyzetű csoport a cigányság, illetve annak jelentős része képezi, amelynek társadalmi integrációja komplex történelmi és társadalmi oknál fogva máig nem érte el a kívánatos mértéket. Ennek egyik manapság is számos helyen észlelhető jele a cigányság lakóhely szerinti szegregációja, amely abban nyilvánul meg, hogy a cigány családok egy része egymás szomszédságában, csoportosan, a nem cigány lakosságtól elkülönülve él, gyakran a nem cigány lakosság életkörülményeihez lényegesen kedvezőtlenebb körülmények között.

Ezeket a döntően cigányok által lakott lakóközösségeket szokták Magyarországon telepeknek nevezni, annak megfelelően, hogy a „telep” alatt a köznyelv olyan lakóhelyet vagy összefüggő kisebb települést ért, amelyen emberek összetartozó csoportja él – bár megjegyzendő, hogy a telepen lakás és a cigánysághoz való tartozás nem szükségszerűen egymást lefedő kategóriák.

A kutatások szerint az ezeken a területeken jelen lévő szegregációs és szelekciós mechanizmusok korlátozzák az egyenlő hozzáférést a szolgáltatásokhoz, és tovább mélyítik a társadalmi különbségeket. A jelenség jelentősen gyengíti a társadalmi kohéziót és rontja Magyarország versenyképességét.

A történelmi fejlődés során a telepeknek hat típusa alakult ki, amelyek az alábbiakkal jellemezhetőek:

1. Települések mellett, vagy azok közelében létrejövő és folyamatosan bővülő „vadtelepek”.

Ismérvei:

Infrastruktúra teljes, vagy majdnem teljes hiánya, kezdetlegesen összetákolt, jobbára egy helyiségből álló lakóépületek, melyek inkább hasonlítanak ólra, putrira, kunyhóra. Lakói között többségében vannak a fiatalok, akik friss házások, vagy élettársi kapcsolatban élők, család-alapítók.

2. Volt uradalmi puszták, településtől távoli munkás- kolóniák (bánya, téglagyár stb.).

Ismérvei:

Korábban a munka- és lakóhely egysége jellemezte, ennek megfelelően viszonylag jobb státuszúnak számított. A munkahelyek megszűnésével az eredeti lakónépesség nagy része elköltözött, s helyükbe marginalizálódó csoportok, illetve a környező településekből kiszorított népesség került. A lakóépületek tulajdonjoga sokszor rendezetlen, s ez az épületek gyors leromlásával jár. Mára erős térbeni elkülönülés, hiányos infrastruktúra

jellemzi e telepeket, hiszen bezártak a közintézmények, boltok, romlott a közlekedés hiszen a termelés hiánya alulértékelt az itt maradókat, vagy az ide költözőket (akik nem ritkán önkényes lakásfoglalók).

3. *Régről maradt telepek, amelyeket, az 1961-es párthatározatot kiegészítő 1965-ös rendelet nyomán nem számoltak fel.*

Ismérvei:

Jobbára a település szélén legelőn, vizenyős területen, vagy éppen erdő aljában, dombtetőn elhelyezkedő, szabálytalan telkeken, szabálytalan elrendezésű, általában még 1945 előtt épült, az akkori szegény paraszti, „zsellér” épületeket formázó lakóépületek egysége. Vízvezeték, csatorna és gáz nincs, mindössze villany van, s az utak sem pormentesek.

4. *Cs- és Szocpolos-telep, vagyis 1965 után létrejött, eredetileg nem telepnek gondolt telep.*

Ismérvei:

Szűk telkeken, típustervek alapján eleve rossz minőségben megépült, csökkentett komfortfokozatú, sokszor befejezetlen, a kortársi normáktól, ízléstől és törekvéstől jócskán elmaradt épületek együttese. E telepek még, ha tervezőik szándéka szerint rendezettek is, de a település szélén, szegregáltan, rossz minőségű földön találhatóak, a település egészénél rosszabb infrastruktúrával rendelkezve (szilárd burkolatú út, csatorna, víz-és gázvezeték gyakorta hiányzik). Az eredeti épületállományhoz gyakran annál is rosszabb minőségű épületek kapcsolódhatnak, sokszor közelítve a vadtelepek képéhez.

5. *Városi szegregátumok*

5.1. *Slumosodó munkáskolóniák, szociális bérlakások alkotta telepek.*

Ismérvei:

Az egykori gyárak, vasúti csomópontok mellett épített, egyforma és egyszerű épületek, illetve eleve szegény családoknak épült lakások, elkülönítve a település többi részétől.

5.2. *Gettósodó, lerobbanó városrészek. Ismérvei:*

Egykori bérlakások magasabb státuszú népessége modernebb lakásokba, illetve zöldövezetbe költözve elhagyja korábbi bérlakását, melybe alacsonyabb és egyre alacsonyabb státuszú családok költöznek.

6. *Szegregálódó falvak.*

Ismérvei:

Dombvidéki vagy mezőgazdasági művelésre egyéb okokból kevésbé alkalmas területeken, rossz forgalmi helyzetű, elzárt térségekben fekvő egykori parasztfalvak, amelyekből a 60-as, 70-es évektől kezdve a térszerítés és diszkriminatív település politika következtében

erőteljes elvándorlás indult meg. A megüresedő házakba az erre a célra létesített hitelkonstrukció segítségével fokozatosan, az elköltözések ütemének megfelelően szegény családok költöztek, s így az érintett települések gettóvá váltak, válnak.

2. Telep-felszámolási program 2005-től

A rendszerváltás kezdete óta a telepeken, telepszerű lakókörnyezetben élők társadalmi integrációja érdekében konkrét kormányzati lépésre először 2005-ben került sor. A lakhatási és szociális integrációs program alapvető célja az volt, hogy az itt élők társadalmi integrációjának feltételeit megteremtse.

A 2005-től kezdődött modell program során mindaddig két pályázati kör valósult meg, amelyekben 20 település hajtotta végre programját. A programban elsősorban kistelepülések vettek részt, ugyanis a kutatási adatok szerint a kistelepüléseken koncentrálódik a legmélyebb szegénység és itt állnak rendelkezésre a legkevésbé a helyzet javításához szükséges emberi és egyéb erőforrások.

A lakhatási elemek mellett mobilizációs stratégia készült, melyben a gyerekek és fiatalok iskolai integrációja, a felnőttek munkaerő piacra történő beilleszkedése, a szociális és egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés elősegítése és közösségfejlesztési programok is nagy hangsúlyt kaptak.

A települések rendkívül változatos módszereket és eszköztárat használtak fel programjaik megvalósítása során és változatos együttműködések alakítottak ki, annál is inkább mivel nem létezett egyetlen képlet a programok megvalósítására: minden esetben a helyi sajátosságokhoz és igényekhez igazodó, flexibilis programok megalkotásán és megvalósításán volt hangsúly.

A program során eddig elért eredményekről, tanulságokról a www.romaweb.hu oldalon lehet további információkat találni.

3. A program célja

A program legfontosabb célja a szegregált lakókörnyezet megszüntetése, illetve a telepen és telepszerű lakókörnyezetben élők életminőségének javítása.

A lakhatási feltételek megoldása mellett – széleskörű együttműködésen alapuló- többféle: szociális, képzési, foglalkoztatási, a szolgáltatásokhoz hozzáférést javító intézkedések együttesével.

Alapvető feltétel a telepeken, telepszerű lakókörnyezetben élők integrációs programja során, hogy az alacsony státuszú lakók által lakott településrészekben a további lakásállomány-növekedést megakadályozó, azt csökkentő a diszkrimináció-mentesség, szegregáció-mentesség, a de-szegregáció irányába ható, integrációt előmozdító, tervszerű, dokumentált programok valósuljanak meg.

Az alacsony státuszú lakosok integrációjának előmozdításának elengedhetetlen feltétele az egyenlő hozzáférés biztosításán túl, olyan támogató lépések, szolgáltatások, tervezése és

megvalósítása, amelyek csökkentik munkaerő-piaci hátrányaikat, felszámolják térbeli elkülönítésüket és javítják foglalkoztatási esélyeiket. Horizontálisan szempont ezért mind a program tervezése mind végrehajtása során az egyenlő hozzáférés, az esélyegyenlőség és az integráció biztosításának elve. Kiemelten fontos a település különböző pontjain lakók részére annak vizsgálata, hogy érvényesül-e a településen a diszkrimináció-mentesség és a szegregáció-mentesség.

4. A program definíciói

4.1. Szegregáció

Szegregálnak¹ tekintünk minden olyan települést vagy településrészt, ahol – a környezeti adottságoktól, a beépítés jellegétől, infrastrukturális ellátottságától függetlenül - az átlagot számottevően meghaladó mértékben koncentrálnak az alacsony státuszú (legfeljebb 8 általános iskolai osztállyal és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező) népesség. A szegregáció mérésének eszközeit lásd a VIII/1. (Lakhatás integráció) fejezetben.

A program fő célkitűzése, hogy a szegregálnak tekintett területen élő lakosok körében és a település lakosságának egészében az alacsony státuszú emberek aránya azonos legyen. Ennek érdekében radikálisan csökkenteni kell az alacsony státuszú emberek számát és arányát a szegregált környezetben, amely az esetek többségében a szegregált környezet megszüntetésével érhető el.

4.2. Integráció

Az integráció kifejezés általános értelemben egységesülést, beilleszkedést jelent. Azt tekintjük integrációnak, ha a célcsoportok lakhatási, oktatási, munkaerő-piaci, egészségügyi mutatói elérik/közelítik az országos és/vagy helyi társadalmi átlag mutatóit.

4.3. Alacsony státuszú népesség

A legfeljebb 8. általános iskolai végzettséggel rendelkező és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező lakosok.

5. A lehetséges pályázók köre

5.1. Települési Önkormányzat

Amennyiben a főpályázó önkormányzat, a konzorciumba a célcsoportokhoz tartozók érdekvédelmét ellátó civil szervezet bevonása kötelező.

5.2. Civil Szervezet

¹ A Kézikönyv a „szegregált lakókörnyezet” és a „telep, telepszerű lakókörnyezet” fogalmakat szinonimaként használja.

Amennyiben a főpályázó civil szervezet, az adott település önkormányzatának bevonása ajánlott.

Civil szervezet főpályázó csak abban az esetben lehet, ha minimum 1 éve alakult és társadalmi integrációt elősegítő, különös tekintettel a roma közösségek munkaerő-piaci és társadalmi integrációját elősegítő projektekben már dokumentálhatóan gyakorlatot szerzett.

A pályázóknak a program megvalósítására – függetlenül státuszuktól- konzorciumot kell alkotniuk, konzorciumi partnereket kell bevonniuk.

6. Főpályázó, konzorcium, a konzorcium lehetséges tagjai

6.1. Főpályázó

A főpályázó felel teljes egészében a program lebonyolításáért, így jogi és pénzügyi felelősséggel is ő tartozik.

6.2. A konzorcium lehetséges tagjai

- Települési önkormányzatok
- Cigány kisebbségi önkormányzatok
- Civil szervezetek
- Helyi, kistérségi, megyei, regionális közszolgáltatásokat nyújtó intézmények és szervezetek
- Gazdasági vállalkozások (esetükben figyelembe kell venni az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII. 30.) sz. kormányrendelet előírásait)
- Szakmai szervezetek.

6.3. Együttműködő partnerszervezetek

A konzorciumi partnereken túlmenően együttműködések köthetőek közös feladatok együttes végrehajtására. A projektbe bevont együttműködő partnereknek nem kell a konzorcium tagjainak lenniük.

6.4. Partnerség

A program tervezése és végrehajtása során megvalósítandó partnerség nem csupán egy adminisztratív módon igazolandó tevékenység, hanem a teljes program kulcselemeként tekintendő: a partnerségi alapú tervezésen és megvalósításon múlik, hogy a célrendszer kellő támogatottsággal, legitimitással bír-e.

7. A program szereplői

7.1. A pályáztató

A pályáztató egyrészt a Szociális és Munkaügyi Minisztérium (SZMM), amely

- meghatározza a program szakmai kereteit
- meghatározza a pályázati kiírás feltételrendszerét
- értékeli a beérkezett pályaműveket
- szerződést köt a nyertes településekkel a programok végrehajtására
- biztosítja a lakhatási elem finanszírozását
- mentor-koordinátorokat és mentorokat alkalmaz, bíz meg a programok szakmai megtámogatása érdekében
- koordinálja a mentor-koordinátorok és mentorok munkáját,
- biztosítja az ehhez szükséges infrastrukturális hátteret,
- szakemberein keresztül nyomon követi a településeken a programok folyamatát, állását,
- koordinálja a résztvevők szakmai találkozóinak kereteit
- a programok során felmerülő kérdésekben, vitás helyzetekben állást foglal, iránymutatást nyújt
- ellenőrzi a programokhoz kapcsolódó szakmai és pénzügyi beszámolókat,

másrészről az Országos Foglalkoztatási Közalapítvány (OFA), amely együttműködésben az SZMM-el:

- meghatározza a program szakmai kereteit
- meghatározza a pályázati kiírás feltételrendszerét
- értékeli a beérkezett pályaműveket
- szerződést köt a nyertes településekkel a programok végrehajtására
- biztosítja az SZMM által nem finanszírozott program elemek (munka-erő piac-foglalkoztatás, szociális és közösségfejlesztés elemek finanszírozását
- monitorokat bíz meg a programok szakmai megtámogatása érdekében
- koordinálja a monitorok munkáját,
- biztosítja az ehhez szükséges infrastrukturális hátteret,
- szakemberein keresztül nyomon követi a településeken a programok folyamatát, állását,
- az OFA által finanszírozott program elemekhez kapcsolódóan felmerülő kérdésekben, vitás helyzetekben állást foglal, iránymutatást nyújt
- ellenőrzi az OFA által finanszírozott program elemekhez kapcsolódó szakmai és pénzügyi beszámolókat

7.2. A mentor-koordinátor

A mentor koordinátor segítséget nyújt mind a mentor, mind a mentoráltak részére a felmerülő problémák kezelésére, erre vonatkozó javaslatokat dolgoz ki, segíti a mentort abban, hogy feladatát minél hatékonyabban lássa el, illetve folyamatos figyelemmel kíséréssel és szakszerű tanácsokkal, javaslatokkal elősegíti, hogy a program a célkitűzéseknek és elvárásoknak megfelelően valósuljon meg. A mentor-koordinátort az SZMM biztosítja.

A mentor-koordinátor feladatai:

- Rendszeresen látogatást tesz a telepeken és telepszerű lakó környezetben élők lakhatási és szociális integrációs programjában támogatott településeken
- Havi rendszerességgel találkozókat szervez a mentori hálózat munkatársai részére

- Javaslatokat dolgoz ki a telepeken élők lakhatási és szociális integrációs programjában felmerülő kérdések megoldása érdekében
- Esetenként meglátogatja a településeket a települések mentoraival
- Részt vesz a Szociális és Munkaügyi Minisztérium által szervezett megbeszéléseken, ahol tájékoztatást ad a telepeken élők lakhatási és szociális integrációs programjának eredményeiről, fejleményeiről
- Értékeli a mentorok által küldött havi beszámolókat, mely alapján javaslatokat dolgoz ki a felmerülő problémák megoldására.

7.3. A mentor

A mentorálás szerepe a folyamat tanácsadás és a közvetítés, annak elősegítése, hogy a program szereplői közös erőfeszítéseik eredményeként erőforrásaikat minél inkább mozgósítsák, s így a lehető legteljesebben valósítsák meg a program célkitűzéseit. A mentort az SZMM biztosítja.

A mentorok feladatai:

- Részt vesznek és segítséget nyújtanak a helyi szükségleteken alapuló és a pályázati kiírásnak megfelelő pályázati koncepciók kialakításában
- Feltérképezik az adott települések társadalmi-gazdasági jellemzőit
- Folyamatosan nyomon követik a helyi eseményeket és a program alakulását
- Segítséget nyújtanak a helyi szociális munkás tevékenységéhez
- Részt vesznek a Konzorciumi Tanács ülésein
- Minimálisan havi négy napot –az igények és helyi folyamatok szerinti bontásban- a mentorált településen töltenek, havi tevékenységéről beszámolót készít
- Kapcsolatot tartanak, konzultálnak a program helyi szereplőivel
- Facilitálják a csoportok közötti viszonyokat
- Ellenőrzi a szakmai és pénzügyi beszámolókból foglaltak hitelességét és aláírásával igazolja azt

7.4. A pályázó/végrehajtó/végső kedvezményezett

Az a települési önkormányzat vagy civil szervezet, amely megfelel a pályázati kiírásban foglaltaknak, aki érvényes pályázatot nyújtott be, pályázatát pozitívan bírálta el és annak végrehajtására szerződést kötött vele.

A pályázót teljes körű felelősség terheli:

- a pályázatban foglaltak valóságtartalmáért,
- a program szakszerű és a vállalásának megfelelő végrehajtásáért
- viseli a program jogi és pénzügyi felelősségét,
- biztosítja a program célszerű végrehajtását
- koordinálja és ütemezi a program egyes elemeit
- szakmai, jogi felelősséget visel azok tartalmáért
- elkészíti a programhoz kapcsolódó szakmai, pénzügyi beszámolókat
- azok tartalmáért felelősséget visel

- együttműködik az SZMM-el, illetve az SZMM megbízásából eljáró mentor-koordinátorokkal és mentorral, szakértőkkel
- együttműködik az OFA-vak és az OFA megbízásából eljáró monitorokkal, szakértőkkel
- irányítja és koordinálja a konzorcium működését
- részt vesz az SZMM által szervezett szakmai konzultációkon, konferenciákon
- dokumentálja a program folyamatát, végrehajtását
- biztosítja az ehhez kapcsolódó szakember szükségletet
- biztosítja a program és eredményeinek fenntarthatóságát
- a programhoz kapcsolódó együttműködési megállapodásokat köt

7.5. Konzorciumi Tanács

A Konzorciumi Tanács a főpályázó és a konzorciumi tagok összessége, amely dönt a program lényegi elemeiről, meghatározza annak szakmai, pénzügyi kereteit, a program célkitűzéseit. A Konzorciumi Tanácsot már a pályázat beadása előtt meg kell alakítani. A konzorciumi tagokon kívül tagja a pályázat kiírója által kirendelt mentor.

A Konzorciumi Tanács feladatai

- a program lényegi eleminek a meghatározása
- a program szakmai pénzügyi kereteinek meghatározása
- a program célkitűzéseinek meghatározása
- a program előrehaladásának rendszeres értékelése

A Konzorciumi Tanács üléseit dokumentálja.

7.6. A Munkacsoport

A program lebonyolításához megfelelő szakmai tapasztalattal, hozzáértéssel rendelkező munkacsoportot kell felállítani. További szakemberek bevonását értelemszerűen lehet beállítani (pl. pénzügyi menedzser, projekt asszisztens, stb.) a költségvetési táblában az ő alkalmazásuk költségeit is tételesen fel kell tüntetni. A munkacsoportot már a pályázat beadása előtt meg kell alakítani.

Munkacsoport szereplői:

- főpályázó-programgazda,
- gazdasági-műszaki szakember,
- programban érintett főbb szereplők, pl. iskolaigazgató, stb.
- CKÖ képviselője,
- a telep képviselője,
- mentor,
- szociális munkás,

A munkacsoporttal szembeni elvárás, hogy működési mechanizmusa jól legyen kialakítva, ülései rendszeresek és dokumentáltak legyenek.

A munkacsoport a program lebonyolító szervezete, amely dönt a programot érintő kérdésekben és értékeli az előrehaladást, meghatározza a feladatokat és azok ütemezését, végrehajtását, felelősét.

7.7. Cigány Kisebbségi Önkormányzat (CKÖ)

A projektbe kötelező bevonní a helyi CKÖ-t és a munkacsoport tagjaként részt vesz az operatív feladatok végrehajtásában. A munkacsoport tagjai közösen döntenek el, hogy milyen konkrét feladatokkal bízzák meg a CKÖ-t. Javaslatok a CKÖ feladat meghatározására:

- Kapcsolattartás a településen élő roma közösséggel, a program céljainak, eredményeinek folyamatos kommunikációja a közösség felé
- Részvétel a helyzetfeltárásban, a családok egyéni szükségleteinek feltérképezésében
- Javaslatok kidolgozása a kirekesztést erősítő (diszkriminatív) mechanizmusok felszámolására
- A közösségfejlesztési programelem kidolgozása, megvalósítása

7.8. A szegregált környezetben élők képviselője

A Cigány Kisebbség Önkormányzat képviselője mellett szükséges, hogy a szegregált környezetben élőknek legyen képviselőjük a programban és aktívan részt vegyen a képviselő a munkacsoportban. A szegregált környezetben élők képviselőjét a közösség választja ki, a folyamatot facilitálhatja a települési és a cigány kisebbségi önkormányzat.

7.9. Projektvezető

A projektvezető a program helyi megvalósításához kapcsolódó feladatok operatív végrehajtásának irányítója. Feladata a program elemeinek összehangolása, ütemezése, az operatív végrehajtás megszervezése és felügyelete. A projektvezető a program kötelező eleme, költségeit be kell építeni a költségvetésbe.

A projektvezető feladatai:

- a program elemeinek összehangolása és ütemezése
- az operatív végrehajtás megszervezése, irányítása és felügyelete
- a programban érintett valamennyi résztvevő munkájának megszervezése és felügyelete
- a program társadalmi környezetével való zökkenőmentes és hatékony együttműködés feltételeinek megteremtése
- biztosítja a program során a folyamatos információáramlást valamennyi résztvevő irányába,
- irányítja a program szakmai és pénzügyi dokumentációjának, be és elszámolásainak szakszerű elkészítését
- szervezi és irányítja a program működését a konzorciumi és egyéb partnerekkel
- szervezi és irányítja ezen együttműködések minél hatékonyabbá tételét, dokumentálását

7.10. Projekt asszisztens

A projektasszisztens a projektvezető mellett lát el asszisztensi feladatokat. Teljes körűen részt vesz a program operatív végrehajtásához kapcsolódó feladatok ellátásában: Folyamatosan biztosítja a programhoz kapcsolódó adminisztratív és dokumentációs feladatok ellátását. A projekt asszisztens nem kötelező elem, költségeit be kell építeni a költségvetésbe.

A projekt asszisztens feladatai

- az operatív feladatok ellátásában való részvétel
- a program adminisztrációs szükségleteinek kielégítése
- a program dokumentálásának ellátása

7.11. Szociális munkás

A szociális munkás folyamatos segítséget nyújt a célcsoporthoz tartozóknak a saját és a társadalmi környezetben fellelhető erőforrások aktivizálásához, eléréséhez, igénybevételéhez, az egyének, családok boldogulását akadályozó tényezők elhárításához. A szociális munkás a program kötelező eleme, költségeit be kell építeni a költségvetésbe.

A szociális munkás feladatai:

- konfliktuskezelés, mint a helyi szociális munka egyik fő feladata,
- társadalmi kohézió fejlesztése,
- a program gördülékeny működésének biztosítása,
- biztosítsa a szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférést
- segítse a munkaerő-piaci reintegrációt,
- segítse az oktatásban való részvételt.
- járuljon hozzá a helyi közösségi vezetők képessé tételéhez

7.12. Családi koordinátor

A családi koordinátor a program során folyamatosan segíti, hogy a célcsoporthoz tartozó egyének és családok minél aktívabban vegyenek részt a programban. Segíti továbbá, hogy a célcsoporthoz tartozók körében a programhoz kapcsolódó valamennyi információ rendelkezésre álljon, segíti a program és a célcsoporthoz tartozó egyének és családok minél zökkenő mentesebb együttműködését. A családi koordinátor a program nem kötelező eleme, költségeit be kell építeni a költségvetésbe.

A családi koordinátor feladatai

- a célcsoporthoz tartozók és a program együttműködésének, kommunikációjának elősegítése
- a célcsoporthoz tartozók számára információszolgáltatás
- a célcsoporthoz tartozók körében tapasztalt problémák, akadályozó tényezők jelzése
- konfliktuskezelés együttműködésben a szociális munkással

- a célcsoporthoz tartozók segítése és aktivizálása
- a program gördülékeny működésének biztosítása

7.13. Műszaki ellenőr

A műszaki ellenőr ellátja a lakhatási elemhez kapcsolódó szakmai feladatokat. A műszaki ellenőr véleményezése és jóváhagyása alapján kerülhet sor lakóingatlan vásárlására, építésére. Iránymutatása alapján kell meghatározni a szükséges felújítási, építési feladatokat, azok ütemezését. A műszaki ellenőrt az SZMM biztosítja.

7.14. Konzorciumi partnerek

A konzorciumi partnerek részt vesznek a program tervezésének és végrehajtásának egészében a konzorciumi szerződésben foglaltaknak megfelelően. A program egyes elemei az írásban rögzített szerep és feladat megosztásnak megfelelően a konzorciumi partnerekhez delegálhatóak, akik annak megvalósításáért szakmai felelősséggel tartoznak. A konzorciumi partnerek eltérő szaktudásuk mozgósításával erősítik a program komplexitását.

A konzorciumi partnerek feladatai:

- részvétel a program tervezésében
- aktív részvétel a program megvalósításában
- a programot érintő szakmai döntésekben való részvétel
- aktivitásukkal, szakértelmükkel a program támogatása
- együttműködés a programban valamennyi érintettel
- együttműködés az SZMM-el és az OFA-val, illetve az általuk megbízott szakemberekkel
- a program előrehaladásának rendszeres áttekintése, értékelése és segítése

7.15. Együttműködő partnerek/külső támogatók

Az együttműködő partnerek/külső támogatók ellátják az együttműködési megállapodásban rögzített és vállalt feladataikat. Elősegítik a program célszerű és hatékony megvalósulását a saját területükön rendelkezésre álló eszközök minél hatékonyabb biztosítása által.

Az együttműködő partnerek/külső támogatók feladatai:

- a program során az együttműködési megállapodásban rögzítettek ellátása
- a program eredményes megvalósulásának elősegítése
- a saját területükön rendelkezésükre álló eszközök biztosítása a program számára
- ezek minél hatékonyabb programba kapcsolásának és felhasználásának elősegítése
- konstruktív együttműködés a programmal

7.16. Állami Foglalkoztatási Szolgálat (Munkaügyi Központ)

Elősegíti a program munkaerő-piaci, foglalkoztatási elemének minél hatékonyabb megvalósulását. Ennek érdekében a végső kedvezményezett (pályázó) kötött megállapodásnak megfelelően szakmai, anyagi támogatást biztosít a program fenti eleméhez. Passzív és aktív eszközeivel segíti a célcsoporthoz tartozóknak az általa biztosított szolgáltatások igénybevételét, a célcsoporthoz tartozók munkaerő-piaci reintegrációját.

Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat feladatai:

- a pályázóval való együttműködés megteremtése
- az együttműködés tartalmára vonatkozó megállapodás létrehozása
- a program lehetőség szerinti szakmai és anyagi támogatása
- a célcsoporthoz tartozók részére szolgáltatásai teljes körű biztosítása
- a célcsoporthoz tartozóknak a szolgáltatásai igénybevételébe való bekapcsolódásuk elősegítése
- a célcsoporthoz tartozók munkaerő-piaci reintegrációjának elősegítése

7.17. Szociális intézmények

Együttműködnek a programmal, elősegítik annak minél hatékonyabb megvalósulását, komplexitását, amelyre vonatkozóan együttműködési megállapodást kötnek a pályázóval. Elősegítik a szolgáltatásaiknak a programban részvevő, célcsoporthoz tartozók által történő igénybevételét. Szolgáltatásaik minél magasabb színvonalú biztosítását a célcsoporthoz tartozók számára.

A Szociális intézmények feladatai:

- együttműködés a programmal
- ennek rögzítése az együttműködési megállapodásban
- szolgáltatásait minél magasabb színvonalon biztosítja a célcsoporthoz tartozók körében
- ennek értékelése
- javaslatokat fogalmaz meg az együttműködéshez és szolgáltatásbiztosításhoz kapcsolódóan
- értékeli ennek alakulását

7.18. Oktatási intézmények

Együttműködnek a programmal, elősegítik annak minél hatékonyabb megvalósulását, komplexitását, amelyre vonatkozóan együttműködési megállapodást kötnek a pályázóval. Elősegítik a szolgáltatásaiknak a programban részvevő, célcsoporthoz tartozóknak és gyermekeik által történő igénybevételét. Szolgáltatásaik minél magasabb színvonalú biztosítását a célcsoporthoz tartozók és gyermekeik számára.

Az oktatási intézmények feladatai:

- együttműködés a programmal
- ennek rögzítése az együttműködési megállapodásban

- szolgáltatásait minél magasabb színvonalon biztosítja a célcsoporthoz tartozók körében
- ennek értékelése
- javaslatokat fogalmaz meg az együttműködéshez és szolgáltatásbiztosításhoz kapcsolódóan
- értékeli ennek alakulását

7.19. Egészségügyi intézmények

Együttműködnek a programmal, elősegítik annak minél hatékonyabb megvalósulását, komplexitását, amelyre vonatkozóan együttműködési megállapodást kötnek a pályázóval. Elősegítik a szolgáltatásaiknak a programban résztvevő, célcsoporthoz tartozóknak és gyermekeik által történő igénybevételét. Szolgáltatásaik minél magasabb színvonalú biztosítását a célcsoporthoz tartozók és gyermekeik számára.

Az egészségügyi intézmények feladatai:

- együttműködés a programmal
- ennek rögzítése az együttműködési megállapodásban
- szolgáltatásait minél magasabb színvonalon biztosítja a célcsoporthoz tartozók körében
- ennek értékelése
- javaslatokat fogalmaz meg az együttműködéshez és szolgáltatásbiztosításhoz kapcsolódóan
- értékeli ennek alakulását

7.20. OFA monitorok – szakértők

Ellátják az OFA által finanszírozott programelem(ek) monitorozási feladatait, szakmai véleményezését és nyomon követését, segítségét. Javaslatokkal elősegítik, hogy a program elem minél szakszerűbben kerüljön kidolgozásra, megvalósításra.

Az OFA monitorok – szakértők feladatai:

- a program helyszíni látogatása
- a program elő és közbe eső monitorozása
- az OFA által finanszírozott program elem szakmai véleményezése
- a program elem reális és szakszerű kidolgozásában való segítségnyújtás
- a program elem hatékony megvalósulásának elősegítése

8. A program komponensei

8.1. Lakhatási integráció

A lakhatási integráció célja az elkülönült telepeken, telepszerű lakókörnyezetben élők szegregációjának megszüntetése.

A helyzetelemzés során az alábbi adatokra van szükség a szegregáció tényének és kiterjedtségének megállapításához a településen:

- Az alacsony státuszú lakosok átlagos aránya a településen
 - kiszámítás módja – alacsony státuszú lakosok száma/település teljes lakosságának száma
- Az alacsony státuszú lakosok aránya a kiválasztott beavatkozási területen
 - Kiszámítás módja – alacsony státuszú lakosok száma a beavatkozási területen/település teljes lakosság száma a beavatkozási területen
- Az alacsony státuszú lakosok aránya a település háztömbjeiben
 - Háztömb – négy utca által határolt terület
 - Kiszámítás módja – alacsony státuszú lakosok száma a háztömbökben/település teljes lakosságának száma

A településen élő népesség jövedelmi állapotáról és iskolai végzettségéről az önkormányzat kezelésében lévő adatbázisok, illetve a Központi Statisztikai Hivatal által nyújtott szolgáltatások alapján lehet információkat kapni.

Példa

X településen az alacsony státuszú lakosok átlagos aránya 30%.

2%	5%	40%
5%	20%	80%
10%	10%	30%

A háztömbökben (9 db) az alacsony státuszú lakosok arányát a fenti ábrán jelöltük. A települési átlagtól leginkább a **80%-os alacsony státuszú lakossággal** rendelkező terület tér el. **Ezért ezt a területet tekintjük szegregátnak.** A program során a legfontosabb cél, hogy **a szegregátnak tekintett területen is a települési átlaghoz hasonló (illetve megegyező) arányban legyenek alacsony státuszú lakosok.** Ennek elérése a következő eszközök igénybevételevel történhet:

1. A szegregált terület felszámolása
 - a. A terület eladása és más céllal (pl. ipari park) történő felhasználása

- b. A szegregált területen élők integrált környezetbe történő átköltöztetése, a területen lévő telkek kiutalása magas státuszú lakosok részére.
2. A szegregált területre alacsony státuszú lakosok további beköltözésének leállítás (pl. szociálpolitikai kedvezmény igénybevételéhez szükséges telekkiosztás megszüntetése). Ez elsősorban akkor lehet fontos eszköz, ha a szegregált területen szociálpolitikai kedvezmény igénybevételével felépült házak állnak (lásd Cs- vagy szocpolos telep).

Az infrastrukturális beruházások esetében (út-, víz-, csatornaépítés, stb.) ki kell dolgozni a szegregáció csökkentésének, megszüntetésének eszközeit (önmagában az infrastruktúra javítása a szegregáció megszüntetését nem jelenti!).

Tevékenységek:

- integrált lakókörnyezetbe történő mobilizáció
- használt lakás vásárlása (felújítás, korszerűsítés)
- új lakás építése
- lakáscélú támogatás biztosítása szociálpolitikai kedvezmény igénybevételéhez
- építési telek vásárlása, rendelkezésre bocsátása
- albérlet támogatás (különös tekintettel munkaerő-piaci projekt-elemekhez kapcsolódóan)
- egyebek

Információk, tudnivalók:

A lakhatási körülmények változtatásánál az a cél, hogy a meglévőnél jobb, méltóbb körülmények alakuljanak ki, amely ugyanakkor megfelel a településre jellemző átlagos életszínvonalnak, lakhatási körülményeknek, és amelynek révén megszüntetésre kerül a szegregáció.

Ugyanez az alapelv érvényesül, ha használt lakás vásárlás esetén felújítás szükséges. Például, ha a településen az ingatlanok közművekkel ellátottak, akkor a telepről kiemelték számára biztosított új ingatlan vásárlásánál vagy a meglévő fejlesztésénél is ilyen szintű ellátottságot kell biztosítani.

A lakhatási elem során a beavatkozásokat a lehető leghamarabb meg kell kezdeni, mert ezeknek nagy adminisztrációs igényük van.

A vásárolt lakások hasznosításának lakáspolitikai koncepciói:

- főpályázó (önkormányzat/civil szervezet) tulajdonában álló szociális bérlakás:
 - a megvásárolt lakás a főpályázó (önkormányzat/civil szervezet) tulajdonában álló szociális bérlakásként kerül hasznosításra, amennyiben a vásárláshoz nem vonták be az érintett, elhelyezni kívánt család megtakarítását, szociálpolitikai kedvezményét, nem vett fel hitelt
- magántulajdonú lakó ingatlan:
 - amennyiben a lakás, lakóingatlan megvásárlására az érintett egyén, család megtakarításának, szociálpolitikai támogatásának felhasználásával vagy általa

történő hitel felvétel útján kerül sor a lakás, lakóingatlan az érintett, elhelyezni kívánt egyén, család kizárólagos tulajdonába kerül

Tulajdoni viszonyok- hatósági ügyintézés

A program célja, hogy elindítsa, felgyorsítsa a telepeken, telepszerű lakókörnyezetben élők társadalmi integrációját. Sok esetben ezt a folyamatot a tulajdoni viszonyok vagy egyéb hatósági ügyek rendezésével kell elkezdni, akkor ezt be kell építeni a programba, annak ütemtervébe, s az ügyintézési eljárás költségeit a költségvetésbe. Ugyanakkor ez önmagában nem lehet célja a programnak, csak a feltételek megteremtésének kezdeti, rövid szakasza.

Lakásvásárlás

- A lakásvásárlást a munkacsoport e feladattal megbízott tagjai és az érintett család/személy bevonásával kell kiválasztani a megvásárolni kívánt ingatlant.
- A megvásárolni kívánt ingatlan vételárának a helyi ingatlanpiaci viszonyoknak kell megfelelnie, ezt értékbecsléssel kell igazolni.
- Formailag kifogástalan adás-vételiszterződéssel kell igazolni a vásárlást.
- A lakásvásárlás vagy felújítás során szociális elemek tartalmazhatnak a beköltözéshez szükséges támogatásokat, mint pl. bútorok vagy más ingóságok vásárlása.
- A felújítások mértékét az egyéni szükségletek szerint kell differenciálni mindenütt.

A megvásárolt, felépített, felújított ingatlanok tulajdon viszonya

A támogatással megvásárolt, létrehozott vagy felújított vagyon nem idegeníthető el a működtetési kötelezettség időtartama alatt. A megvásárolt, felépített ingatlan a főpályázó tulajdona és a főpályázót az alábbiakban részletezett módon működtetési kötelezettség terheli.

A működtetési kötelezettség időtartama a beruházás aktiválásnak napjától számított:

- a) 2 év, ha a támogatás összege nem éri el az 1 millió forintot,
- b) 3 év, ha a támogatás összege eléri az 1 millió forintot, de nem haladja meg az 5 millió forintot,
- c) 5 év, ha a támogatási összeg eléri az 5 millió forintot, de nem haladja meg a 15 millió forintot.
- d) 10 év, ha a támogatási összeg meghaladja a 15 millió forintot.

A működtetési kötelezettség időtartama alatt a főpályázó tulajdonában álló lakás nem idegeníthető el.

Telkek

Telek megvásárlásához szükséges források beépíthetőek a költségvetésbe. Az építésre vásárolt vagy már meglévő építési telkek esetén elvárt kritérium, hogy a telkek a település közigazgatási területén belül, a település más részeitől el nem határolva helyezkedjenek el, azaz a telkek kijelölése ne erősítse a szegregációt. Több telek egyidejű kijelölése esetén az új telep kialakulását el kell kerülni.

Építési tervek

Az ilyen jellegű tervezés összefügghet a telepeken élők lakhatási és szociális integrációjával, a programban csak konkrét, a program időtartama alatt megvalósuló tervek kivitelezését támogathatja. Az építési tervek költségei beépíthetők a költségvetésbe.

Építkezés

Csak olyan építkezés megvalósítása támogatható, amely a program zárásáig befejeződik (100%-os műszaki állapotba kerül az építmény).

Beköltözések ütemezése

- Első lépés a kiválasztott ingatlanok megvásárlása
- Ezután el kell végezni az esetlegesen szükséges karbantartási, felújítási munkákat
- Csak ezután következhet a költözés.

Közművek építése

Amennyiben a telep eddig elhanyagolt részeinek közművesítését az önkormányzat ebből a programból tervezi finanszírozni, a kiépítésének komplex célját világosan ki kell fejteni. Az infrastrukturális beruházások esetében (út-, víz-, csatornaépítés, stb.) ki kell dolgozni a szegregáció csökkentésének, megszüntetésének eszközeit (önmagában az infrastruktúra javítása a szegregáció megszüntetését nem jelenti!)

Áttelepülés

- Csak a lakhatási körülmények javítását, azaz kizárólag lakásvásárlást nem lehet a település határain kívül megoldani!
- Indokolt esetben, amennyiben a szociális integráció megvalósítására jobb esélyek kínálkoznak más, elsősorban nagyobb településen, érdemes megvizsgálni annak lehetőségét, hogy hogyan lehet segíteni a családokat a munkához jutásban.
- Az áttelepülés akkor realizálható, ha a másik településen igazoltan konkrét programok/munkalehetőségek várják őket. Rendkívül fontos, hogy kikérjék az érintettek véleményét és bejegyzését, együttműködjenek a másik település önkormányzatával, szociális, oktatási munkaügyi intézményeivel.

8.2. Munkaerő-piaci integráció

A munkaerő-piaci integráció célja a telepeken, telepszerű lakókörnyezetben, illetve a településen lakó hasonló társadalmi státuszú munkanélküliek elhelyezkedésének vagy más kereső tevékenységben való részvételének elősegítése, mert csak ez teremtheti meg a családok anyagi biztonságát és a program fenntarthatóságát. A családok részéről a támogatások igénybevételének alapfeltétele a foglalkoztatásra irányuló együttműködési megállapodás a program időtartama alatt.

Tevékenységek:

- a lakhatási integrációt elősegítő tevékenységekhez és más, a foglalkoztatáshoz szervesen illeszkedő képzés(ek)

- a helyi, területi, országos munkaerő-piaci kereslethez igazodó tartós foglalkoztatás elősegítése (mobilitási eszközök)
- a telepen és a telepet magába foglaló településen élő munkanélküliek képezhetőségének, foglalkoztathatóságának fejlesztése
- munkaviszonyban történő elhelyezkedésük vagy más keresőtevékenységben való részvételük és tartós munkahelyi beilleszkedésük segítése,
- munkaerő-piaci és foglalkoztatási információ nyújtása,
- munka-pálya, álláskeresési, rehabilitációs, helyi (térségi) foglalkoztatási tanácsadás,
- munkaközvetítés (egyéni és csoportos)
- munkavállalók bértámogatással történő kihelyezésének elősegítése az elsődleges munkaerő piacra
- önfoglalkoztatóvá válás (vállalkozóvá válás) elősegítése

Információk, tudnivalók

Minden programban javasolt, hogy hangsúlyosan jelenítse meg a foglalkoztatási, oktatási, egészségügyi, szociális programok részleteit.

A foglalkoztatási koncepció körültekintő kidolgozása garantálhatja a programban résztvevők megélhetését, foglalkoztatását, azaz a javított lakhatási körülmények hosszú távú fenntarthatóságát.

Foglalkoztatási terv

- A foglalkoztatási tervben ki részletesen ki kell fejteni:
 - Mi módon oldanák meg ezt a problémát
 - Milyen eszközök, szereplők bevonásával
 - Milyen ütemben és költségekkel
 - Ezt a tervet kell végrehajtani, megvalósítani a program során.
 - A munkanélküliek regisztrációja feltétele a foglalkoztatási program elkezdésének.
 - Ha a munkanélküliek regisztrációja a programban valósul meg, akkor az ehhez szükséges átfutási időt az ütemtervben fel kell tüntetni.
 - Foglalkoztatási programok nem merülhetnek ki pusztán közmunka programokban. Hosszabb távon az önálló megélhetéshez, tartós munkához kell közelebb juttatni az érintetteket.
 - A program során a foglalkoztatási elemekben roma pedellusok, asszisztensek alkalmazására is sor kerülhet.
 - A program elemmel szembeni elvárás a célcsoporthoz tartozók képzettségi, foglalkoztatási szintjének növekedése.

8.3. Szociális integráció

A szociális integrációs intézkedések az alábbi területeket érintik: szociális segítségnyújtás, az egészségügyi és az oktatás színvonalának emelése, közösségfejlesztés. A szociális integráció célja a társadalmi beilleszkedés segítése, a célcsoporthoz tartozók segítése a szociális szolgáltatások, továbbá az alap és szakellátások minél hatékonyabb igénybevétele és az egyenlő-hozzáférés biztosítása, a fenntarthatóság megalapozása érdekében. Ennek során

igénybe kell venni az állami normatívából támogatott ellátásokat, lehetőséget kell teremteni arra, hogy a telepen, telepszerű lakókörnyezetben élők részesei legyenek a szociális ellátórendszer által nyújtott szolgáltatásoknak, mint pl.

- - Idősellátás
- - Szociális étkeztetés
- - Falugondnoki szolgálat
- - Családi napközi
- - Szenvedélybetegek ellátását javító szolgáltatások
- - Támogató Szolgálat
- - Egyéb kiegészítő szolgáltatások

Tevékenységek:

- szociális segítségnyújtás
- egészségügyi ellátások igénybevétele
- integrált oktatás feltételeinek megteremtése
- közösségfejlesztés

Információk, tudnivalók

Szociális segítségnyújtás

- Tekintettel arra, hogy helyben esetleg a szociális ellátások nem teljesen kiépítettek, szociális munkás (helyi, regionális, közeli nagyvárosból egyetemről jövő) felvételére van lehetőség, illetve a szociális munkás helyett alkalmazni lehet olyan személyt, aki szociális területen szerzett tapasztalattal (pl. szociális asszisztens), illetve szociális végzettséggel rendelkezik.
- Előnyös, ha roma szociális munkást, illetve ha roma telepeken, telepszerű lakókörnyezetbe szerzett tapasztalattal rendelkező szociális munkást vonnak be a programba.

Letelepedési támogatás

- Letelepedési támogatást nem kötelező adni. A támogatásra a programba bevont személyek/családok/háztartások jogosultak. A támogatás formája: természetbeni támogatás, nem készpénz. Az adható maximális támogatás 500.000 Ft/család (a család vagy háztartás létszámától is függően)
- A letelepedési támogatás célja az új lakókörnyezetbe került család berendezkedésének segítése pl. bútorok, konyhaeszközök stb. vásárlása. A támogatás megítéléséből származó esetleges konfliktusok kezelését mindenképpen érdemes a programba betervezni.

Egészségügyi ellátások igénybevétele

Célja az egészségügyi alap –és szakellátásokhoz való hozzáférés javítása a programban résztvevő családoknál:

- Társadalombiztosítási kártya biztosítása a résztvevő családok tagjai részére
- Közgyógyellátási igazolvány kiváltása részt vevő családok tagjai részére
- Családtagok bejelentése a gyermek és felnőtt egészségügyi alap ellátásba, illetve védőnői szolgálatba
- A gyermekek védőoltásban részesítése
- A várandós, gyermekágyas anyák és csecsemő gondozása
- A programban részt vevő családok legfontosabb népegészségügyi (emlő-, tüdő -, vastagbél rák és nőgyógyászati) és egyéb egészségügyi szűrő vizsgálatokon való részvétel
- Mikro környezet egészségfejlesztési terveinek kidolgozása, a települési egészség tervekben a telepen, telepszerű lakókörnyezetben élők szükségleteinek megjelenítése.
- A lakókörnyezet környezet-egészségügyi feltételeinek javítása (pl. hulladékgazdálkodási tervek kidolgozása), ÁNTSZ fokozott bevonásával.

8.4. Oktatási integráció

Az oktatási integráció célja, a telepeken élő családok gyermekeinek közoktatási rendszerbe történő integrálása, melynek során oktatási hátrányaik jelentősen csökkennek.

- Preferenciát élvez, hogy a település közoktatási intézményeiben valósuljon meg az integrált oktatás bevezetése, amely által lehetővé válik az integrációs normatíva igénybevétele.
- Ezt támogathatják, az integrációt szolgáló tanórán kívüli programok pl. tanodaprogram keretében. A tanórán kívüli oktatási integráció bármely formáját is tervezik, cél, hogy ne egyszerűen a délutáni időszakra meghosszabbított tanulási formáról szóljon, hanem a tanóra tematikáján kívül eső képesség- és közösségfejlesztésről. Érdemes az ilyen pedagógia programokba elsősorban a szülőket, fiatalokat, stb. bevonni.
- Kiegészítő oktatási elemek: minden olyan munkanélküli személynek, aki a lakhatási és szociális és integrációs programban részt valamilyen oktatási, képzési programot kell ajánlani. Minden olyan a programban részt vevő személyt, aki nem rendelkezik általános iskolai végzettséggel hozzá kell segíteni az általános iskolai végzettséghez.
- A képzések többnyire fejkvótával, munkaügyi támogatásokkal finanszírozható tevékenységek. A képzések koordinátora a programban résztvevő szociális munkás és a munkaügyi központ.

8.5. Közösségfejlesztés

- Közösségfejlesztés keretében olyan programelemek kialakítására van szükség, amelyek elősegítik a telepen, telepszerű lakókörnyezetben élők kapcsolatainak megerősítését, a roma és nem roma közösségek közötti kapcsolatépítést,

együttműködést, hozzájárulnak a területi és társadalmi szegregáció felszámolásához, illetve kialakulásuk megelőzéséhez.

- A közösségfejlesztés keretei lehetőséget adnak arra, hogy formálják a helyi közvélemény romákkal kapcsolatos szemléletét, elősegítik a helyi társadalmi párbeszéd erősítését pl. közösségi programok, lakossági fórumok, kerekasztal-beszélgetések, falunapok stb. megszervezésével.
- A lakhatási integráció, a munkaerő-piaci és a szociális integráció elemeit szervesen összekapcsolódva kell megvalósítani, amelyek együttesen alkalmasak az érintett közösség erőforrásainak fejlesztésére.
- Ifjúsági és szabadidős programok kialakítása
- Tolerancia programok

9. Finanszírozási mechanizmus:

- A támogatási szerződés aláírását és az első kifizetési kérelem benyújtását követően 15 munkanapon belül érkezik az első részlet a program részére elkülönített bankszámlára.
- Az első – és az összes további - részösszeg a megítélt támogatási összeg maximum 25%-a lehet.
- Az első részösszeg felhasználását igazoló, a Minisztérium által elfogadott szakmai és pénzügyi beszámoló, valamint a soron következő kifizetési kérelem beérkezését követő 15 munkanapon belül érkezik a második részlet.
- A részösszegek felhasználási ütemezésének összhangban kell lennie a program ütemtervével.
- Az ütemterv – azaz költségek/munkafolyamatok – tervezésekor érdemes figyelembe venni a 25%-os részösszegek felhasználását.
- A 25%-os részlet felhasználásáról – a következő részlet gyorsabb utalása érdekében – minél hamarabb érdemes elkészíteni és a Minisztérium részére megküldeni a beszámolót és az elszámolást.
- A pályázatban benyújtott költségterv egyben a támogatási szerződés része is lesz, ez rögzíti az egyes költségformákra fordítható összegeket.
- Ha a tervezett költségek és a valós kiadások között 15%-ot elérő eltérés van, szerződésmódosítást kell a kedvezményezettnek kezdeményeznie.
- Ezt egy kérelem és egy új, módosított –átcsoportosított- költségvetés benyújtásával lehet megtenni.
- Ha a támogató a módosítási kérelmet elfogadja, szerződésmódosítás jön létre, mely ügyintézési időt vesz igénybe.

- A projektre vonatkozó kifizetés addig nem történhet meg, amíg Az Érvényben lévő költségvetés nem egyezik meg az elszámoláshoz leadottal. Ezért jól átgondolt, reális költségvetésre van szükség, amelyet nem szükséges majd módosítani!
- A kifizetés előfinanszírozás formájában történik négy részletben (25%-25%), tehát a megítélt támogatási összeg maximum 25%-nak felhasználására van lehetőség.
- Az ütemezés tervezésénél figyelembe kell azt is venni, hogy a megvalósulás és a kifizetés összhangban legyen.
- A program hosszabb időszakán keresztül megvalósuló tevékenységek finanszírozását úgy építsék be az ütemtervbe, hogy azt időben el tudják kezdeni, folyamatos finanszírozása biztosított legyen és a végső elszámolási határidőt tartani tudják.

9.1. Közbeszerzés

- A közbeszerzési eljárás lefolytatását igénylő költségek esetében az árajánlatok megkérése az eljárás lefolytatásának részét képezik.
- Az eljárások lefolytatásának a törvényi előírásoknak mindenképpen meg kell felelniük.
- Közbeszerzési eljárások csak a szerződés aláírását követően indulhatnak el.
- A közbeszerzési eljárás lefolytatását igénylő költségeket előzetes értébecslés vagy költségelemzés révén lehet beállítani a programba.

9.2. Elkülönített bankszámla

- A pályázat benyújtásának határidejéig kötelező elkülönített bankszámlát, alszámlát nyitni a program számára. Az erről szóló igazolást be kell csatolni a pályázathoz.

A finanszírozás: előleg-elszámolás- második részlet- végelszámolás- végsőkifizetés sémát követi.

10.A célcsoport

A szegregált környezetben élő egyedülállók, idősek, csonka családok és többgenerációs családok is a program keretében megcélzott, támogatásra jogosult szereplők. A családok alatt az egy háztartásban élőket kell érteni. A családok, egyének körében részletes szükségletfeltárást kell készíteni és ez alapján lehet a legrászorultabbak csoportját megtervezni. A célcsoport megtervezése során nem lehet külső vélemények, vélelmek alapján

családokat kizárni², pl: szociálistpolitikai kedvezmény eladása, a közelmúltban beköltözött családok megkülönböztetése, stb.

Együttműködési megállapodás a célcsoport tagjaival:

Írásban kell rögzíteni a projektbe bevont családokkal, hogy a program során a felek miben állapodnak meg egymással, kinek mi a feladata és kötelessége/kötelezettsége egymás és a program sikeres megvalósítása iránt.

11.Pályázattal szembeni elvárások

- A program elemek kiterjedtségét, pontos tartalmát, és kapcsolódó költségeit meg kell határozni
- Az érintettek valóságos és dokumentált bevonása már a tervezés folyamatába.
- Az érintettek szociális helyzetének, szükségleteinek és igényeinek pontos feltárása a program elindítása előtt, már a tervezés folyamatában.
- A CKÖ vagy egyéb intézmény, szervezet részvétele nem váltja ki az érintettek bevonását és a helyi szélesebb társadalmi konszenzusos döntéshozatali mechanizmust
- Kellő helyi társadalmi elfogadása a programnak, ennek megteremtése.

A pályázóval szembeni elvárások amennyiben az önkormányzat

Az állam által normatívával támogatott szociális ellátások körének minél szélesebb kiépítése, a hiányzó segélyezési formák bevezetése.

Kezelje a kapcsolódó problémákat, mint lakáskiadással és közművekkel kapcsolatos hátralékok, adósságok. Szociális veszélyeztető tényezők felszámolása.

Amennyiben a családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatások nem kellő intenzitásúak, ezek szintjének emelése.

Az érintett lakosság motiváltságának elérése.

Szükség van a komoly és hatékony technikai segítség biztosítására, mint pl. megfelelő kompetenciákkal rendelkező szakemberek: jogi, gazdasági, pénzügyi, szociális, közösségfejlesztő, műszaki szakértelem.

A helyi program menedzsment átláthatóságának és elszámoltathatóságának biztosítása a kedvezményezettek együttműködésének és bizalmának erősítése érdekében.

A beavatkozásoknak a helyi szintű igényeknek megfelelőek legyenek.

A részleteket messzemenő alaposággal kell kidolgozni.

² A helyzetfeltárás során meg kell vizsgálni a polgári, büntető vagy egyéb peres, és rendőrségi vizsgálatba bevont családok, egyének helyzetét. A munkacsoportnak kell döntenie arról, hogy a feltárt tények hogyan befolyásolják a célcsoport kialakítását.

A programok járuljanak hozzá átültethető program-elemek beazonosításához, hiszen a flexibilitáson van a hangsúly és nincs egyetlen képlet a beavatkozás mikéntjére.

12.A hatékony telepfelszámolással szemben támasztott elvárások

A tevékenységek az érintett roma családok akaratával megegyezően és részvételével valósuljanak meg.

A programba a telepeken, telepszerű lakókörnyezetben lakó családok mindegyikét, s ha lehet, még a településen lakó hasonló társadalmi státuszú embereket is be kell vonni.

12/1. Az integrációhoz kapcsolódóan

Általánosságban megfogalmazható szempont, hogy a szociális és foglalkoztatási szolgáltatásoknak támogatniuk kell a legszegényebb családok, emberek, társadalmi, munkaerő-piaci integrációját, mobilitását.

A településeken belül a társadalmi igazságosságot és a társadalmi összetartozást a fizikai és társadalmi szempontú integrációs beavatkozások révén kell erősíteni az érintett lakosság társadalmi beilleszkedésének segítése, a település életébe való szerves beillesztése útján, és a képzettségi, foglalkoztatási szint növelése által is.

A programoknak a társadalmi integrációs folyamatokat kell elősegíteniük, a lakhatási, a munkaerő-piaci, és a szociális részprojekteket egymással szerves összhangban kell megvalósítani.

A projektet a közösségfejlesztésre, olyan szociális munkára kell alapozni, amely hozzájárul a helyi vezetők képessé tételére és biztosítja a súlyukat a programban.

A pályázó vonjon be kiegészítő forrásokat és humán erőforrást annak érdekében, hogy az egyes beavatkozások kedvező hatásait azok együttes hatásaival még jobban tudja erősíteni és így, egy valóban hatásos és eredményes programot alakítson ki és valósítsa meg.

A pályázónak fel kell arra készülni, hogy kezelni tudják a váratlan kedvező hatások (pl. további források teremtése, új tudások és képességek feltárása, kedvező társadalmi hatások), illetve meg tudjanak birkózni a váratlan kiadások terhével, amelyek a részvételből és a projektek megvalósítása során adódhatnak.

12.2. A szegregáció felszámolásához kapcsolódóan

A lakóhelyi szegregációt úgy értelmezzük, mint a társadalmon belüli egyenlőtlenségek sajátos térbeni megjelenítését. Az erős lakóhelyi szegregáció életmódot, életesélyeket számottevően negatívan befolyásoló tényező.

Nem támogatható semmilyen olyan projekt, amely függetlenül a kezdeményezők „jó szándékától” a szegregáció fenntartása vagy fokozódása irányába hat.

12.3. A program megvalósításához kapcsolódóan

Az összes szereplő felelősségét és feladatát meg kell határozni, és ezeket előre kell tisztázni, és számon kérhetővé tenni. A külső szereplők kompetenciáit is rögzíteni kell (pl. nonprofitok, technikai segítségnyújtók, stb.). A projektek indítása előtt szükség van arra, hogy az elszámoltatható működést segítő iránymutatást dolgozzanak ki együttesen a szereplők, párbeszédben egymással.

Ezen túlmenően a szereplőknek ezekről a felelőségekről kompetenciákról meg kell állapodniuk és a megállapodásra hivatkozva egymást elszámoltathatóvá kell tenni. Egy ilyen megállapodás hiányában a projektek gördülékenységét komoly veszély fenyegeti, és amennyiben nem oldják meg időben a konfliktusokat akár a szereplők közötti együttműködés megszakításáig is súlyosbodhat a helyzet.

Az önkormányzati/állami finanszírozású normatív ellátásokat a programból nem lehet támogatni. Csak azok az elemek támogathatóak, amelyek nem tartoznak az alapellátásba, azaz kiegészítést jelentenek a rendelkezésre álló források mellett.

12.4. A fenntarthatósághoz kapcsolódóan

A projektek fenntarthatóságát meg kell erősíteni a foglalkoztatási és jövedelemhez juttatási elemek kihangsúlyozásán keresztül. Ezen túl pedig, a projektek eredményeit egy folyamatos szociális munkával kell megtámogatni a program formális lezárását követően is.

A projektek lezárását követően a szociális munkát és a közösségépítést még folytatni kell. Ezt a pályázatban, programban igazolni kell.

A társadalmi integrációs cél csak akkor érhető el teljes mértékben, ha a település egésze „nyertese” a programnak.

12.5. A stratégiai tervhez kapcsolódóan

A 3 éves stratégiai tervkészítésnek célja, hogy rögzítésre kerüljön, hogy a program során elért eredmények hogyan, milyen eszközrendszerrel és intézkedésekkel, beavatkozásokkal, programokkal tarthatóak fenn, illetve milyen további intézkedések lehetségesek és szükségesek a telepeken, telepszerű lakókörnyezetben élők kirekesztettségének további mérséklése és az integráció elérése, fenntartása érdekében.

12.6. Általánosságban

A beavatkozások mindegyikének az a célja, hogy csökkentse a szegregációt és a helyi közösség megosztottságát. Ez egyben azt is jelenti, hogy semmilyen olyan beavatkozást, amely ez ellen a cél ellen hat nem szabad megvalósítani.

Ugyanakkor fontos, hogy a nehézségek felszínre kerüljenek, hiszen csak így lehet őket kezelni. Ennek értelmében hasznosabb a felmerülő problémák kommunikálása, mint azok

elrejtése és azok megosztása, ismertetése más településekkel szintén hozzájárulhat a konfliktus kezelési eszköztár bővüléséhez.

A telep program hatása annál jobb minél több más projekttel tudják összekapcsolni. Ezeket a párhuzamosan futó projekteket nem feltétlenül kell harmonizálni a telep programmal, elég az is, ha az eredmények kiegészítik egymást.

A siker egyik további kulcsa, hogy megfelelően képzett szakemberek vegyenek részt a program kialakításában és megvalósításában, a kiegészítő források bevonása mellett, annak érdekében, hogy a lehető legtöbb egymást erősítő folyamat be tudjon indulni.

Amennyiben lehetséges a pályázónak elemeznie és értékelnie kell a futó projektek egymásra hatását, számszerűsíteni a hasznosságukat és erősíteni az eredményeket.

Erős helyi partnerség, a lakosság számára az átláthatóság biztosítása, valamint az adminisztráció egyszerűsítése.

A program szociális elemei között megjeleníthetők azok az eszközök, amelyek a foglalkoztatási esélyek növelését (pl. falubusz, számítógép/internet előfizetés), az iskolai sikerességet (pl. tanoda) vagy más társadalmi integrációt elősegítő törekvést szolgálnak. Ez jelentősen növeli a program során elért eredmények hosszabb távon is vállalható fenntarthatóságát.

Az elmúlt évtizedekben megvalósult programok szinte kizárólag a lakhatási körülmények javítása (pl. szocpol-os lakásépítés) volt a cél, a társadalmi integrációra, pl. foglalkoztatási esélyek növelésére egyáltalán nem került sor.

12.7. Várható konfliktusok, amelyek kezelésére a pályázónak fel kell készülni

- Viták az érintett –roma- családok között: ki milyen arányban részesedik a programból?
- Viták azon családok között, akik részesülnek, és akik kimaradnak a programból: miért maradtak ki?
- Viták a roma és nem roma családok között: Miért csak a romák/ vagy alapvetően miért kapnak a romák?
- Viták a többi lakossági csoportok és a pályázó között.

12.8. Nem finanszírozható, nem támogatható elemek

A műhelymunkákon, szemináriumokon, konferenciákon, kongresszusokon és hasonló találkozókra való egyéni részvétel. Az egyéni tanulmányokat vagy tanfolyamokon való részvételt finanszírozó ösztöndíjak. Az egyedi konferenciák szervezése, tudományos kutatás, tanulmányterv készítése vagy más olyan egyszeri események szervezése, melyek nincsenek közvetlen hatással a célcsoportokra/célterületekre, kivéve, ha a projekt elengedhetetlen részét képezik.

13. Stratégiai dokumentumok

A telepeken, telepszerű lakó környezetben élők integrációját célzó komplex fejlesztési programok integrálása az önkormányzatok, település – és egyéb fejlesztési terveibe, stratégiai fontosságú dokumentumaiba.

Az eddigi tapasztalatok szerint e dokumentumokban a telepeken, telepszerű lakókörnyezetben élők vagy nem jelennek meg kellő hangsúllyal vagy olyan rendelkezéseket tartalmaznak, amelyek hátrányosan érintik e csoportokat, illetőleg a jelen program térbeli, társadalmi integrációs célkitűzései ellen hatnak. Épp ezért fontos e stratégiai fontosságú dokumentumok áttekintése és a programmal, illetve annak célkitűzéseivel való harmonizálása.

A telepeken, telepszerű lakókörnyezetben élő lakosság integrációját célzó komplex fejlesztési programok éves költségvetési forrásainak biztosításának, és monitorozásának meg kell jelennie e dokumentumokban.

- **Településrendezési Terv**
- **Településfejlesztési Koncepció**
- **Helyi Építési Szabályzat**
- **Közoktatási Intézkedési Terv**
- **Közoktatási Esélyegyenlőségi Program**
- **Települési Esélyegyenlőségi Program**
- **Egyéb fejlesztési koncepciók, helyi rendeletek**

A Települési Esélyegyenlőségi Program és a Közoktatási Esélyegyenlőségi Program nem jogszabály által kötelezően előírt feladat, azonban a jelen pályázathoz hasonlóan az NFT II. Operatív Programjai előírják és elvárják e dokumentumok megalkotását és benyújtását a pályázni szándékozótól.

Ugyanakkor az NFT II. forrásai jelentős forrásokat biztosíthatnak a program utóéletéhez, az integrációs program folytatásához, mint pl.:

- Leghátrányosabb helyzetű kistérségek számára biztosított források
- Város rehabilitációs programok
- Közoktatás fejlesztési források

A pályázó által kötelezően elkészítendő 3 éves Stratégiai Tervben - amely a fenntarthatóság egyik alappillére- minderre ki kell térni.

14.A pályázat menete

Telepeken élők lakhatási, munkaerő-piaci és szociális integrációs komplex programja 2007-ben kétfordulós pályázati körben valósulnak meg, amelyek a pályázati kiírás „A” komponensét képezik.

Az „A” komponensben azok a települések vesznek részt, amelyek megfelelnek az alábbi feltételeknek:

- A településen élők száma nem haladja meg a 15.000 főt
- A projektben leírt akcióterületen (telepen, telepszerű lakókörnyezetben) a lakások száma minimum négy, de nem haladja meg a 25-öt

A kiírók meghívják a fenti szempontoknak megfelelő településeket. Ezen túlmenően bármely magyarországi településen megvalósítandó projektekre lehet pályázni, amennyiben megfelelnek a fenti szempontoknak.

A 25 lakásnál többször álló akcióterületre csak abban az esetben lehet pályázatot benyújtani, ha a pályázó nyilatkozik a plusz források rendelkezésre állásáról.

A meghívott települések a pályázatok elbírálásakor nem élveznek előnyt. Jelen pályázatban támogatásért kizárólag **konzorciumok** pályázhatnak

A pályázat céljára rendelkezésre álló teljes keretösszeg: 360 millió forint SZMM és 300 millió forint OFA forrás.

Az elnyerhető bruttó támogatási összeg projektenként

„A” komponens - minimum 20 millió forint, maximum 80 millió forint.

„B” komponens – minimum 20 millió forint, maximum 40 millió forint.

Az SZMM rendelkezésére álló keretből támogatható:

Az „A” komponensben a lakhatási projektelem és az ehhez kapcsolódó költségelemek (közbeszerzési eljárás lebonyolítása, műszaki ellenőrzés költsége, ügyvédi díjak stb.), a szociális ellátás fejlesztése, közösségfejlesztés, óvodai/iskolai programok költségei;

A projekt megvalósításához más, külső forrásokat is be kell vonni; például az önkormányzat által biztosított építési telkeket vagy átalakítani, felújítani kívánt, használaton kívül álló ingatlanokat, lakáscélú szociálpolitikai kedvezményt, a munkaügyi központ támogatásait, a szociális integrációt segítő intézkedések alapfeladatainak jelentős részét finanszírozó normatív támogatásokat (pl.: közgyógyellátás, lakhatási támogatás, ingyenes tankönyv, rendszeres gyermekvédelmi támogatás, stb.), egyéb hazai és európai uniós pályázati forrásokat.

A pályázatok ezzel kívánják elérni, hogy a megvalósítás során minden állami támogatási forrás igénybevétele megvalósuljon.

Az OFA rendelkezésére álló keretből

A” komponens

- a projektmenedzsment költségei,
- szociális munkás(ok) alkalmazásának költségei,
- a képzésekkel összekapcsolt foglalkoztatással járó munkabérek és azok közterhei,
- a foglalkoztatásba ágyazott képzések költségei,
- az emberek képezhetőségének és foglalkoztathatóságának fejlesztését, az elhelyezkedésüket és munkahelyi beilleszkedésüket segítő szolgáltatások,
- egyéb, a társadalmi integrációt elősegítő projektelemek költségei;

14.1. I. pályázati kör

14.1.1 „A” Komponens

A pályázati felhíváshoz tartozó adatlapot –az „A” komponensben résztvevő települések esetében a 2.sz. mellékletet, kell benyújtani.

Az adatlap helyzetelemzést és vázlatos koncepció elkészítéséhez szükséges rendszerezett szempontokat tartalmaz, mint:

A települést, telepet jellemző adatok bemutatása:

- -alapinformációk a településről
- A település intézményi ellátottsága
- az anyatelepülés és a telep közműellátottságának jellemzői
- a településen élő, munkaképes korú lakosok munkaerő-piaci státusza az anyatelepülésen és a telepen élők között
- a településen élő inaktív adatainak bemutatása az anyatelepülésen és a telepen élők között
- információk a telepről
- a telepi lakhatási jellemzők bemutatása.

A telepet jellemző problémák részletes bemutatása:

- - a telepet jellemző infrastrukturális, köz és magán szolgáltatásokhoz való hozzáférének problémáinak bemutatása,
- - a telepet jellemző lakhatási problémák bemutatása
- - az anyatelepülést és a telepet jellemző munkaerő-piaci problémák bemutatása
- - a telepet jellemző szociális problémák bemutatása
- - a telepet jellemző egészségügyi problémák bemutatása
- - a telepet jellemző óvodáztatási problémák bemutatása
- - a telepet jellemző oktatási problémák bemutatása
- - a telepet jellemző egyéb problémák bemutatása

A telepet jellemző problémák megoldására tervezett intézkedések bemutatása valamennyi az előzőekben meghatározott problématerületen.

A projekt és részprojektek végrehajtásához szükséges erőforrások bemutatása

A konzorciumi tagok részletes adatai, szakmai tapasztalatai és a projektben vállalt feladatok bemutatása.

Az adatlap pontos, részletes kitöltése a **helyzetelemzést** és a program **koncepcionális tervezését** foglalja magába, amely összességében **a program koncepciójaként működik.**

14.1.2. Koncepció értékelésének szempontjai

A kiírók által felkért szakemberek (értékelők) a helyzetelemzésben megadott adatokat helyszíni szemlén ellenőrizhetik, a vázlatos koncepciónak a kiírás alapvető céljaihoz való igazodását vizsgálhatják.

14.1.3. Önkormányzati döntések

A pályázóknak a koncepción túlmenően csatolniuk kell:

- a pályázaton való részvételről szóló képviselő testületi határozatot
- a Település Esélyegyenlőségi Tervét.

Amennyiben az önkormányzat nem rendelkezik Települési Esélyegyenlőségi tervvel csatolnia kell az ennek megalkotásáról szóló képviselő testületi határozatot.

A Települési Esélyegyenlőségi Tervet legkésőbb a pályázat II. körbe való benyújtásáig kell megalkotni.

14.1.4. Civil szervezeti döntések

Amennyiben a pályázó civil szervezet csatolnia kell a szervezet vezető testületének (elnökség, kuratórium) határozatát a pályázaton való részvételről.

Amennyiben a civil szervezet a főpályázó úgy ajánlott, hogy kezdeményezze a leendő projecthelyszín települési önkormányzatánál a Települési Esélyegyenlőségi Terv elkészítését.

Amennyiben a főpályázó civil szervezet, és a települési önkormányzat pedig a konzorcium tagja, úgy a konzorciumi partner települési önkormányzat esetében szintén kötelező a Települési Esélyegyenlőségi Terv elkészítése és a II. pályázati körbe való benyújtása.

14.1.5. Mentorok

A pályázók a mentorok közreműködését és szakmai segítségnyújtását már az I. körben is igénybe vehetik, ám ekkor még nem kötelező.

14.1.6. Döntés

A vázlatos koncepciónak a helyzetelemzésre való reagálása és a monitorok által készített jelentések alapján kerülnek meghatározásra a pályázat második körébe jutók.

14.1.7. Tréning-képzés

A pályázat II. körébe jutók részére a kiírók tréninget szerveznek a program hatékonyságának, sikerességének megalapozása érdekében.

14.1.8. „B” Komponens

Pályázat nyújtható be olyan településeken megvalósítandó projektekre, ahol a település lakosságának többsége (60%-nál magasabb arányt képvisel) az alábbi szempontoknak – együttesen - megfelel:

- 8 osztálynál nem magasabb iskolai végzettségűek száma
- Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező háztartások száma

A „B” komponensben résztvevő települések az alábbi projektelemek megvalósítására pályázhatnak:

1. Településfejlesztési stratégia kidolgozása
 - Településfejlesztési szakemberek alkalmazásának költségei
 - Hazai és európai uniós pályázati források eléréséhez szükséges dokumentumok elkészítésének költségei
2. A munkaerő-piaci integrációt elősegítő elemek megvalósítása (lásd a 3. pontban)
3. **Az SZMM rendelkezésére álló keretből támogatható a „B” komponensben a településfejlesztési stratégia kidolgozásának költségei.**
4. **Az OFA rendelkezésére álló keretből a „B” komponensben finanszírozhatóak a „B” komponensben:**
 - a projektmenedzsment költségei,
 - a képzésekkel összekapcsolt foglalkoztatással járó munkabérek és azok közterhei,
 - a foglalkoztatásba ágyazott képzések költségei,
 - az emberek képezhetőségének és foglalkoztathatóságának fejlesztését, az elhelyezkedésüket és munkahelyi beilleszkedésüket segítő szolgáltatások támogathatók.

14.2 II. pályázati kör

14.2.1. A pályázó

Az I. pályázati körben kiválasztott pályázónak a II. pályázati körbe részletesen kitöltött pályázati adatlapot kell benyújtania.

A pályázati adatlap kitöltését megelőzően az alábbi feladatokat kell elvégeznie a pályázónak:

14.2.2 Helyzetelemzés

A helyzetelemzés célja a program elindulása, beavatkozás előtti helyi jellemzők és problémapontok feltérképezése, meghatározása.

A pályázó által készített helyzetelemzésnek ki kell térnie a következőkre:

- Az akcióterületen kívüli lakáshelyzet jellemzőire, elemzésére
- Az akció terület jellemzésére
- Az akció területen élő családok ingatlanjainak jogi státuszára, mindegyikre, lebontva
- Az egyéb források elérhetőségére: önerő, hitelfelvétel lehetősége, szociálpolitikai támogatás bevonása, első lakáshoz jutók támogatása, helyi lakásszerzési támogatás
- A szociális és egészségügyi ellátásokhoz való hozzáférés jellemzőire
- A képzettség és foglalkoztatás jellemzőire

- Az óvodáztatási, oktatási helyzet jellemzőire

14.2.3. A mentor által készített helyzetelemzés

A helyzetelemzést az SZMM által biztosított mentornak ellenőriznie kell. Az ellenőrzés az alábbi szempontokat vizsgálja:

1. Település jellemzői:
 - demográfiai adatok,
 - szociális, munkaerő-piaci jellemzők
 - gazdasági jellemzők
 - térségi jellemzők
 - infrastrukturális és közlekedési jellemzők
 - intézményi jellemzők
 - helyi ellátó rendszer jellemzői
2. A település stratégiai dokumentumai, mint pl.
 - településfejlesztési koncepció
 - közoktatási koncepció
 - gazdasági koncepció
 - területrendezési terv
 - helyi rendeletek
 - közoktatási és települési esélyegyenlőségi tervek
3. Helyi társadalmi jellemzők:
 - helyi döntéshozatali mechanizmus
 - helyi civil-társadalmi viszonyok jellemzői
 - helyi civil-társadalmi erőforrások, partnerek bemérése, azonosítása, mozgósítása.
4. További szempontok:
 - milyen jellemzők vannak a települési jellemzőkhöz viszonyítva,
 - hogyan jelennek meg a települési stratégiai dokumentumokban, illetve ezek hogyan érintik őket,
 - hogyan jelennek meg a helyi társadalmi viszonyrendszerben, közéletben, döntéshozatali mechanizmusban, társadalmi kapcsolatokban.

14.2.4. Igényfelmérés

Az igényfelmérés célja a célcsoporthoz tartozók által megjelölt problémák rögzítése, továbbá elvárásaik, igényeik, ambícióik, szándékaik, képességeik és helyzetük pontos rögzítése annak érdekében, hogy a beavatkozás adekvátan tervezhető legyen. Az igényfelmérésben kiemelt figyelmet kell szentelni a szegregáció megszüntetéséhez szükséges eszközökre, a e bevont családok, egyének ezzel kapcsolatos problémáira.

Az igényfelmérés ajánlott formája a kérdőíves vizsgálat. A kérdőíves vizsgálatot kiegészíthetik:

- interjúk,

- lakossági fórumok

14.2.5. Projektkidolgozás- programelemek

A projekt kidolgozás a végrehajtandó program tartalmi elemeinek és azok egymáshoz való illeszkedésének kimunkálása, amelynek a helyzetelemzésre és igényfelmérésre kell alapozódnia.

A programmal és annak elemivel szembeni legfontosabb elvárások, hogy:

- a kiírás szerinti cél, azaz az integráció elérése
- reális
- adekvát
- komplex
- koherens legyen.

A tartalmi programelemek meghatározása során a lakhatási és a munkaerő-piaci alprogramokat részletesen ki kell bontani:

- Kiket érint
- Milyen alprojektekből áll
- Milyen módszereket, eszközöket használnak
- Milyen lépéseket tesznek,
- Milyen források állnak rendelkezésre
- Milyen további források bevonására van lehetőség
- Milyen tevékenységeket végeznek el
- Kik, hogyan közreműködnek benne
- Ki miért felelős
- Milyen eredményeket várnak
- Időtartam-időszükséglet

14.2.6. Szakember és eszköz igény meghatározása

A program és program elemek meghatározására építve meg kell határozni a program szakember és eszköz igényét.

Számba kell venni, hogy ezek rendelkezésre állnak-e, illetve ha nem állnak rendelkezésre hogyan biztosíthatóak, érhetőek el.

14.2.7. Megvalósítási, pénzügyi ütemtervek

A program egészére vonatkozóan részletes megvalósítási és pénzügyi ütemterveket kell készíteni, amelyekben meghatározzák, hogy a különböző alprojektek és feladatok, hogyan épülnek egymásra, a program egészében mikor kerülnek megvalósításra, hogyan finanszírozzák.

14.2.8. Pályázat benyújtása

A pályázatot a pályázati adatlap kitöltését követően a kiírásban meghatározott időpontig lehet benyújtani, a kiírásban szereplő példányszámban és helyre.

Emellett a pályázatot elektronikus adathordozón vagy e-mailen is el kell juttatni a kiíróhoz.

A pályázati dokumentumok letölthetők a www.szmm.gov.hu, a www.romaweb.hu és a www.ofa.hu honlapokról, valamint beszerezhetők az alábbi címen:

Szociális és Munkaügyi Minisztérium, Roma Integrációs Főosztály
1054 Budapest,
Akadémia u. 3.

A pályázat első körének postára adási határideje: **2007. szeptember 24., 24 óra.** Minden pályázatot az alábbi címre kell postán eljuttatni:

Országos Foglalkoztatási Közalapítvány
1034 Budapest,
Bokor u. 9-11.

A pályázatokat a fenti határidőig elektronikus adathordozón vagy e-mailben is el kell juttatni a következő e-mail címekre:

telepes@ofa.hu, telep@szmm.gov.hu

A jelzett időpont után postára adott pályázatok elutasításra kerülnek.

Az OFA által finanszírozott programelemekre vonatkozó kérdéseket a telepes@ofa.hu, az SZMM által finanszírozott programelemekre vonatkozó kérdéseket a telep@szmm.gov.hu e-mail címre lehet eljuttatni. Azokat a kérdéseket, melyek más pályázók számára is hasznosak és hasznosíthatóak, a www.romaweb.hu honlapon, illetve a www.ofa.hu (forumok/Telepes2007) honlapon mindenki számára hozzáférhetővé teszik a kiírók.

A projekt időtartama:

A lakhatási projektelem 2007. december 1.-től 2008. szeptember 15-ig, a munkaerő-piaci és a szociális integrációt elősegítő projektelem 2007. december 1.-től 2009. július 31.-ig tart.

A pályázat kiírásának időpontja 2007. augusztus 17., a projekteken belüli SzMM forrásból finanszírozott tevékenységeket legkésőbb 2008. szeptember 15-ig le kell zárni.

14.2.9. Döntés

A projektek megvalósításának támogatásáról vagy elutasításáról, valamint külön az SZMM és külön az OFA rendelkezésére álló keretösszegeből az egyes projektek végrehajtásához adott támogatás összegére – az OFA monitorainak javaslatát figyelembe véve – az SZMM és az OFA által megbízott, 2-2 szakértőből álló Értékelő Bizottság tesz – konszenzussal kialakított – javaslatot a SZMM szakállamtitkárának és az OFA Közalapítványi Irodájának.

Az Értékelő Bizottság által a SZMM keret terhére tett javaslatok a szociális és munkaügyi miniszter, az OFA keret terhére tett javaslatok pedig a Kuratórium jóváhagyása után válnak hivatalossá.

A döntés végleges, jogorvoslatnak helye nincs.

A SZMM és az OFA döntését – támogatás, elutasítás és érvénytelenség esetén egyaránt – a Minisztérium és a Közalapítványi Iroda a határozathozattól számított legkésőbb 10 munkanapon belül írásban – indoklás nélkül – a pályázó tudomására hozza.

15. Megvalósítás

15.1. Szerződéskötés

A pályázat elbírálásról szóló döntéstől számított 15 napon belül a SZMM és a Közalapítványi Iroda kiküldi a projekt megvalósítójának a támogatási szerződés tervezetét. A Támogatott mindkét intézménnyel külön-külön szerződést köt.

Az SZMM-mel kötendő szerződés:

Az SZMM a szerződésben – a pályázaton elnyert támogatás lakásvásárlásra, lakásépítésre, lakásfelújításra történő felhasználása esetén- a támogatási összeg mértékétől függően – működtetési kötelezettséget köt ki, valamint támogatott meghatalmazza az SZMM-et, hogy az a támogatási szerződésben leírtak megszegése esetén azonnali beszedési megbízással éljen.

A támogatás kedvezményezettjének nevére, a támogatás céljára, összegére, a támogatott projekt megvalósítási helyére vonatkozó adatokat a Közalapítvány és az SzMM internetes honlapján közzéteszi.

Az OFA-val kötendő szerződés:

Az OFA a szerződésben a támogatási összeg erejéig jelzálogjogot köt ki, valamint támogatott meghatalmazza az OFA-t, hogy az a támogatási szerződésben leírtak megszegése esetén azonnali beszedési megbízással éljen.

A támogatási szerződésben rögzítésre kerül, hogy a támogatott szervezet nevében aláírásra jogosult személy köteles a projekt megvalósításával összefüggő szabálytalanságokat felfedni, az OFA felé jelenteni, megkeresés esetén a kért információkat, dokumentumokat az OFA rendelkezésére bocsátani. Rögzítésre kerül továbbá, hogy e kötelezettség nem teljesítése vagy késedelmes teljesítése esetén az OFA jogosult a szerződésben kikötött szankciókat alkalmazni.

15.2. Végrehajtás

A megvalósítás végrehajtására a szerződéskötést követően kerül sor. A végrehajtás során a pályázati programban vállalt tartalmi elemeket, az abban vállalt tevékenységeket, a rögzített módon és ütemben kell végrehajtani.

A végrehajtás során a vállalásoktól csak írásbeli kérelem alapján és a finanszírozók írásbeli jóváhagyása esetén lehet eltérni.

15.3. Beszámolók

A főpályázó kedvezményezettnek a program végrehajtásáról, állásáról, a finanszírozás részösszegeinek felhasználásáról **részletes szakmai és pénzügyi beszámolót kell készítenie** és leadnia finanszírozók felé.

A beszámolók finanszírozók általi elfogadása, jóváhagyását követően kerülhet sor a finanszírozás következő részletének folyósítására.

15.4. Dokumentumok

A főpályázónak a program során a lehető leg gondosabban kell dokumentálnia a programot. Azokat a kiírók felé másolatban el kell juttatnia.

A kötelező dokumentumok:

1. A pályázati dokumentáció
2. A finanszírozókkal kötött szerződések
3. A helyzetelemzés dokumentuma
4. Az igényfelmérés dokumentuma
5. A családokra egyéniesített fejlesztési tervek
6. A konzorciumi megállapodás
7. Az együttműködési megállapodások intézményekkel, szervezetekkel
8. A résztvevőkkel egyenként, személyre szabottan kötött együttműködési megállapodások
9. A támogatói megállapodások
10. A konzorciumi ülések munkarendjének dokumentuma és jegyzőkönyvei, határozatai
11. A munkacsoporti ülések munkarendjének dokumentuma és jegyzőkönyvei, határozatai
12. A megvalósítási és pénzügyi ütemtervek dokumentumai
13. Hatósági engedélyek, műszaki tervek
14. Kifizetési bizonylatok, számlák
15. Nyilatkozatok
16. A település stratégiai dokumentumai

15.5. Összeférhetlenség

A program lebonyolítása során az alábbi összeférhetlenségi szabályokat kell betartani, melyet a szerződéskötéskor a főpályázó aláírásával garantál:

1. A projektmenedzsernek polgármester, alpolgármester, jegyző, aljegyző nem lehet tagja, részére a programból kifizetés nem történhet.
2. A projektmenedzsernek, munkacsoportnak nem lehet tagja olyan végső kedvezményezett személy, akinek a lakhatási programelem során a lakhatási körülményei változnak. Amennyiben a végső kedvezményezettek között van olyan személy, aki a projektmenedzser, vagy munkacsoport hozzátartozója, köteles a menedzseri, vagy munkacsoporti tag az összeférhetlenséget bejelenteni. A hozzátartozóval kapcsolatos döntésekben nem vehet részt.

3. A lakhatási elemben a program részére olyan ingatlan, mely 2007. november 19-e után a konzorciumi tagok alkalmazottai, a projektmenedzsment tagjai, a munkacsoport tagjai és mindezek hozzátartozói tulajdonában állt/áll nem vásárolható meg.
4. A 3. pontban körülírt személyekkel, vagy olyan gazdasági vállalkozásokkal, amelyekben ezen személyek tulajdonosok, bel- illetve kültagok, vagy alkalmazottak megbízási szerződés a program során nem köthető. Ezen személyek, vállalkozások sem kivitelezőként, sem al-, sem fővállalkozóként a programban vállalt feladatok megvalósításában nem vehetnek részt.

16. Ajánlások

Az eddigi programok számos tapasztalat megfogalmazására adnak lehetőséget, amelyek figyelembevétele, felhasználása alapvetően hozzájárul a program kudarcainak, konfliktusainak csökkentéséhez, sikerességének növeléséhez.

16.1. Az eddigi tapasztalatok alapján nem-kalkulált költségek, váratlan kiadások

A program megalkotásakor előre nem kalkulált költségek felmerülése esetenként nehézhelyzet elé állíthatják a program megvalósítását, amennyiben nem rendelkeznek pótlólagos forrásokkal vagy rugalmasan felhasználható tartalékalappal.

Ilyenek pl.:

Folyószámla vezetési díj, ügyvédi költségek, földhivatali és egyéb illetékek, költözések költségei, tervdokumentációk költségei, szerződéskötéseket akadályozó banki, közmű és illeték hátralékok. Javasoljuk ezért a pénzügyi terv alapos, többszöri átgondolását, valamennyi lehetséges költség számbavételét.

Természetesen ennek ellenére felmerülhet nem-várt költség, **ezért javasoljuk, hogy a főpályázó készüljön fel ennek kezelésére.**

16.2. Célcsoporthoz tartozók

A célcsoporthoz tartozók az alacsony státuszú népességhez tartoznak, akik nem ritkán több mint egy évtizedes munkaerő-piaci és társadalmi kirekesztettséggel néznek szembe. Sok esetben ambícióik elfogytak, helyzetüket állandónak és megváltoztathatatatlannak értékelik ezért gyakorta „az úgy sem lesz semmi” és a „már nem hiszek semmiben és senkinek” állapotban vannak.

Ugyanakkor együttműködésük, részvételük nélkül a program csak látszólagos és átmeneti eredményeket érhet el, ezért **javasoljuk, hogy a főpályázó következetes párbeszéddel és folyamatos információszolgáltatással, tájékoztatással tegyen meg minden tőle telhetőt a célcsoporthoz tartozók aktivizálásáért, a velük való partneri együttműködés kialakításáért és a program egésze során a tervezéstől, a kivitelezésig és lezárásig, a döntéshozatali folyamatba történő bevonásukért.**

16.3. Kommunikáció

A programok során alapvetően meghatározza a konfliktusok számosságát és mélységét a programról folytatott **kommunikáció minősége** mind a település egésze, mind a célcsoportokhoz tartozók irányába.

A kommunikáció minősége természetesen határozza meg, hogy a program közbizalmat élvez-e vagy közellenállásnak van-e kitéve.

Javasoljuk a program kommunikációs stratégiájának megtervezését és eszköztárának meghatározását, mint pl.:

- Rendszeres tájékoztatás, híradás a helyi újság útján,
- Rendszeres tájékoztatás, híradás a helyi TV, rádió útján
- A programhoz kapcsolódó önálló hírlevél kiadása
- Rendszeres lakossági fórumok
- Helyi közvélemény formálók rendszeres tájékoztatása
- A program céljainak, eredményeinek, közösségi hasznának rendszeres kommunikálása

Bizalom

A program nehezen tud működni és még nehezebben eredményeket elérni, helyi közvetlenül és közvetve érintettek, résztvevők bizalma nélkül, amely számos tényezőtől függhet, mint pl.

- a társadalmi részvétel biztosítása,
- a kommunikáció
- a reális terv
- a program működtetőinek személyes hitelessége
- a valóságos produktumok.

Javasoljuk, hogy a főpályázó tegyen meg mindent a helyi közbizalom megszerzése érdekében.

16.4. Új beköltözők

A programok helyszínein tapasztalat, hogy miután a program megvalósulása kézzelfoghatóvá válik az akció területen új, beköltöző vagy visszaköltöző családok jelennek meg, akik be kívánnak lépni a programba, amely azonban nem számolt velük a tervezéskor.

Ez a helyzet gyakorta konfliktusok forrása.

Javasoljuk, hogy a program elindulása előtt a helyzetfelmérés nagyon pontos legyen, kerüljön rögzítésre valamennyi ott élő család, kerüljenek nevesítésre a családtagok. Az akcióterületen lévő üres ingatlanok státuszát a helyzetfelmérés során egyértelműen tisztázni kell, kinek a tulajdona, ki használja, hol van.

A program során alapelv, hogy a helyzetfelmérésben szereplő személyeken, családokon túlmenően, a program folyamatába nem lehet új családokat bekapcsolni. A programban azok a személyek, családok vehetnek részt, akikkel a program elindulása előtt együttműködési megállapodást kötöttek. Az együttműködési megállapodás megkötése a résztvevőkkel kötelező.

16.5. Kimaradók

A program egyik legnagyobb ellenszelét a programból kimaradók jelentik, amely számos konfliktus forrása lehet.

Javasoljuk, hogy a programba kerülés szempontjai, mint pl. a rászorultság differenciálása, egyértelműen és világosan legyenek megfogalmazva és kommunikálva.

16.6. Igényfelmérés

A hiányos, pontatlan, felületes igényfelmérés elkerülésével számos későbbi konfliktust megelőzhet előzni. Az alapos igényfelmérés az alapja annak, hogy a program elemei adekvát módon kerüljenek meghatározásra.

Javasoljuk, hogy az igényfelmérés részletes, alapos és jól dokumentált legyen.

16.7. Más településre költözés

A más településre költöztetés csak abban az esetben használható eszköz, ha az bizonyíthatóan az integrációs cél megvalósulásának elősegítője és az érintett személy, család akaratán nyugszik.

E feltételek teljesülése esetén is lehet konfliktus forrása az új lakhelyet jelentő település önkormányzata tekintetében.

A más településre költöztetés esetén a programnak fel kell vennie a kapcsolatot a másik település önkormányzatával, és elő kell segítenie a család beilleszkedését.

16.8. Programból kilépés

Előfordul, hogy a programba bevont személy, család a program során irreális elvárásokat fogalmaz meg, amelyeket a program nem tud teljesíteni, ezért kilép a programból.

A programban való részvétel önkéntes, a részvételre senki sem kötelezhető.

Javasoljuk, hogy a programból történő kilépés nyilatkozat formájában kerüljön dokumentálásra.

16.9. Ütemezési problémák

A rosszul megtervezett megvalósítási és pénzügyi ütemezés a programban jelentős fennakadást, átmeneti ellehetetlenülést idézhet elő, mint pl. a 25%-os rész elfogytával nem teljesíthetők tovább az ingatlan vásárlásokhoz kapcsolódó előlegek és vételárak kifizetése, ezért az eladók elállnak az ajánlattól. Másik esetben a bértámogatott foglalkoztatás hamarabb ér véget, mint ahogy az építési, felújítási munkálatok elindultak volna, amely munkálatokat velük kívánták elvégeztetni.

Javasoljuk az ütemezési tervek többszöri átgondolását, összehangolását.

16.10. Ingatlanárak emelkedése

A program megjelenése minden településen a helyi ingatlanpiaci árak jelentős emelkedését eredményezte, amely sok esetben a program megvalósíthatóságát, a pályázatban foglalt vállalkozások teljesíthetőségét veszélyezteti.

Javasoljuk ennek figyelembe vételét a tervezés során.

A pályázathoz csatolni kötelező mellékletek:

- 1. sz. melléklet:** a projekt Gantt diagramja (a megadott minta alapján)
- 2. sz. melléklet:** a projekt költségterve (a megadott minta alapján)
- 3. sz. melléklet:** a szakmai önéletrajzok (a megadott minta alapján)
- 4. sz. melléklet:** a civil szervezet nyilvántartásba-vételéről szóló bírósági határozat másolata
- 5. sz. melléklet:** a civil szervezetnek a társadalmi integráció elősegítésében (különös tekintettel roma közösségek társadalmi integrációjára) szerzett gyakorlatát igazoló dokumentumok
- 6. sz. melléklet:** amennyiben települési önkormányzat a főpályázó vagy konzorciumi tag, a település esélyegyenlőségi terve
- 7. sz. melléklet:** a projekt végrehajtásában bevont más, külső források igazolása arról, hogy mekkora összeget, milyen célra és milyen feltételekkel biztosítanak a projekt végrehajtásához
- 8. sz. melléklet:** a konzorcium vezetőjének és minden tagjának nyilatkozata arról, hogy munkaügyi kapcsolatrendszerük az Áht. 15. §-ának (9) bekezdése b) és c) pontja tekintetében rendezettnek minősül,
velük szemben a rendezett munkaügyi kapcsolatoknak az Áht. 15. §-ának (7) bekezdésében valamint az Áht. 15. §-a (9) bekezdésének a) pontjában meghatározott feltételei teljesülnek, azok hiánya nem jelenti a támogatás nyújtásának akadályát.
Amennyiben a rendezett munkaügyi kapcsolatok követelménye munkavállaló(k) foglalkoztatásának hiányában a konzorcium valamelyik tagjánál nem értelmezhető, az köteles nyilatkozni arról, hogy az Áht. rendezett munkaügyi kapcsolatokra vonatkozó rendelkezése vonatkozásában az Áht. 15. § (2) bekezdése c) pontja alapján nem értelmezhető.
Amennyiben valamelyik konzorciumi tag arról nyilatkozik, hogy nála mint munkáltatónál szakszervezet, üzemi tanács, európai üzemi tanács, illetve különleges tárgyaló testület nem működik – feltéve, hogy ezek működésének hiánya nem a munkáltatónak a munkavállalók szervezkedési jogának megsértését eredményező, jogerős bírósági vagy hatósági határozattal megállapított jogsértő eljárása idézte elő – az Áht. 15. §-ának (7) bekezdés b)-c) pontjára és a (9) bekezdés b)-c) pontjára vonatkozóan nem kell nyilatkozni.
- 9. sz. melléklet:** a konzorcium minden tagjának – a pályázat benyújtásának határidejétől számított 30 napnál nem régebbi – igazolása arról, hogy adózási, társadalombiztosítási, illetve más közterhekkal kapcsolatos fizetési kötelezettségeinek eleget tett.